

Katarzyna Bodak, Agnieszka Dudek, Aneta Kołodziejczak

Studenckie Koło Naukowe Gospodarki i Administracji Publicznej
„Pro Futuro” Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu

JAKOŚĆ ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI JELENIOGÓRSKIEJ – WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

1. Wstęp

Niniejszy artykuł został opracowany w ramach prac Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki i Administracji Publicznej „Pro Futuro”, działającego przy Katedrze Gospodarki Regionalnej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu WGRiT w Jeleniej Górze. Jest on sprawozdaniem z przeprowadzonych badań ankietowych. Ich celem była identyfikacja i ocena podstawowych elementów środowiska lokalnego, składających się w sumie na jakość życia społeczności jeleniogórskiej. Wybór tematu badań nie był przypadkowy. Kategoria jakości życia budzi w ostatnich latach coraz większe zainteresowanie przedstawicieli niemalże wszystkich dyscyplin wiedzy. Jej rosnące znaczenie wynika m.in. z tego, że: wyraża tradycyjny związek między ludźmi i gospodarką (gospodarka dla ludzi, a nie ludzie dla gospodarki), obejmuje wszystkie obszary życia ludzi i jest zrozumiała dla każdego, przystaje do logiki systemu demokracji parlamentarnej, gdyż pozwala ujawnić wartości programów politycznych dla społeczeństwa i umożliwia ocenę ich realizacji, zmusza do wyważania opcji ekonomicznych (menedżerskich) i społecznych w studiach programowych (strategicznych), pozwala w studiach strategicznych odróżnić cele społeczne i polityczne od tych, które powinny być uzasadnione rachunkiem ekonomicznym [2, s. 12].

W tym świetle badanie jakości życia wydaje się być jak najbardziej zasadne. Trzeba jednak zaznaczyć, że prace te nie są łatwe. Problemem jest nie tylko

zdefiniowanie omawianego pojęcia, ale również dobór kryteriów, subiektywizm i często niewymierność oceny. Stąd też nasza ankieta i opracowane na jej podstawie wyniki zdają się być cennym źródłem informacji.

2. Jakość życia w literaturze przedmiotu

„Określenie i ocena jakości życia to kluczowe zagadnienia badawcze o charakterze interdyscyplinarnym. Wielość kierunków badań wynika z różnych jej interpretacji oraz stosowania specyficznych dla danej dyscypliny narzędzi i metod pomiaru. Bardzo często te różne podejścia do identyfikacji i oceny jakości życia mają charakter komplementarny. Niekiedy są też odzwierciedleniem istotnych różnic w systemach wartości, będących podstawą dokonywania ocen” [2, s. 12].

Istnieje wiele definicji „jakości życia”. W sensie ekonomicznym to „stosunek poziomu walorów istniejących w danym miejscu do ich poziomu pożądanego” [3, s. 33]. P. de L. Harwood uważa, że „jakość życia to odczucie przez jednostkę dobrobytu bądź zadowolenia z życia” [3, s. 33]. Podobnie twierdzą R. Gillingham i W.S. Reece. W ich ujęciu „jakość życia jednostki to poziom satysfakcji, jaki otrzymuje ona w wyniku spożycia dóbr i usług nabywanych na rynku, spożycia dóbr publicznych, form spędzania wolnego czasu i pozostałych charakterystyk (materialnych i społecznych) środowiska, w którym się znajduje” [3, s. 33]. Podobnych definicji jest wiele w literaturze przedmiotu. Na przykład „jakość życia to suma satysfakcji i trwały stan zadowolenia, to wszystkie aspekty egzystencji człowieka, wszystkie czynniki, które przyczyniają się do ludzkiego zadowolenia lub niezadowolenia” [3, s. 33]. Często też stwierdza się, że „jakość życia związana jest z poszukiwaniem ‘dobrego’, godnego życia, w którym w stopniu równym co potrzeby konsumpcyjne byłyby zaspokajane potrzeby psychospołeczne” [3, s. 33].

Różnorakie pojmowanie „jakości życia” prowadzi do zróżnicowania kryteriów i sposobów jej oceny. W literaturze przedmiotu można spotkać się z próbami konstruowania obiektywnych (statystycznych) i subiektywnych (indywidualnych odczuć mieszkańców) systemów oceny.

W statystycznej procedurze pomiaru poziomu życia ludności zwykle stosuje się dwa podejścia, tzw. metodę genewską (w tym jej polską wersję) oraz identyfikację obszarów warunkujących jakość życia [4, s. 29-30]. Metoda genewska przyjmuje siedem grup (klas) potrzeb ludności, tj.: wyżywienie, warunki mieszkaniowe, ochronę zdrowia, wykształcenie, rekreację, zabezpieczenie społeczne, zagospodarowanie materialne (zob. [4, s. 29-30]).

Inna, statystyczna metoda pomiaru – jak już wspomniano – polega na identyfikacji obszarów warunkujących jakość życia. Metoda ta stosowana jest m.in. w Niemczech, gdzie wyróżnia się 12 obszarów, w tym: ludność, przemiany społeczne i mobilność społeczną, rynek pracy i warunki pracy, dochody ludno-

ści i ich podział, konsumpcję i zaopatrzenie ludności, komunikację, mieszkanie, zdrowie, oświatę i kształcenie, społeczną partycypację, środowisko naturalne człowieka, technikę w życiu codziennym (zob. [4, s. 29-30]).

Wyodrębnione kategorie, determinanty jakości życia, ocenia się na bazie dostępnych mierników ilościowych.

Pomiar jakości życia nie zawsze jest prowadzony z wykorzystaniem powszechnie gromadzonych danych statystycznych. Alternatywną bądź też komplementarną metodą oceny (zależnie od decyzji badacza) mogą być wyrażane subiektywne odczucia mieszkańców gminy. W tym miejscu warto przypomnieć ekonomiczne ujęcie jakości życia, określające ten termin jako stosunek poziomu walorów istniejących w danym miejscu do ich poziomu pożądanego. Przy czym stopień zadowolenia mieszkańców zależy nie bezpośrednio od istniejących walorów, ale od ich stosunku do walorów poświadanych. Jakość życia nie jest więc wielkością obiektywną. Można ją opisać jedynie w nawiązaniu do subiektywnych potrzeb ludności [3, s. 33]. Po przyjęciu takiego punktu widzenia sondaże ankietowe wydają się być nieodzowną metodą badań.

3. Badania ankietowe – kryteria i przedmiot oceny

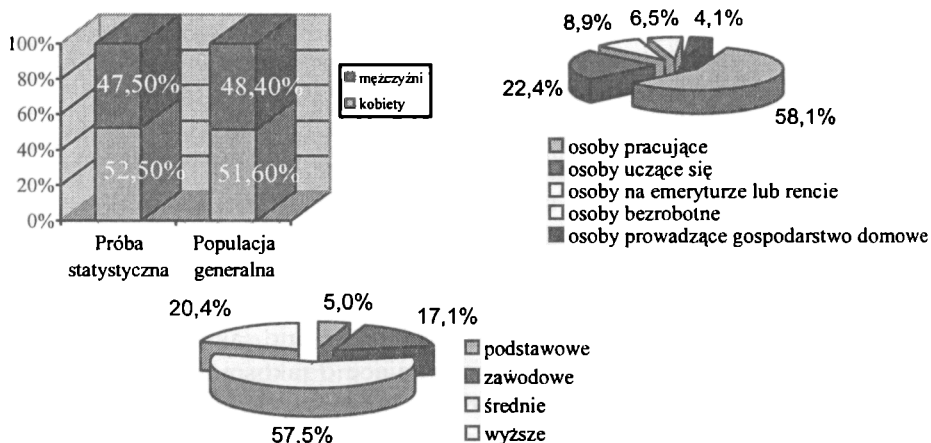
Opracowana ankiet jest swoistą syntezą przedstawionych metod oceny jakości życia. Z jednej strony identyfikuje – podobnie jak w metodach statystycznych – podstawowe obszary przesądające o jakości życia, z drugiej zaś zezwala na sformułowanie subiektywnych ocen nt. stanu tych obszarów. Jej konstrukcja przebiegała dwuetapowo. W pierwszej kolejności ustalono obszary składające się na jakość życia lokalnej społeczności (selektywna synteza elementów składających się na poziom życia w metodzie genewskiej i niemieckiej uzupełniona własnymi propozycjami), wyodrębniając: warunki mieszkaniowe, ochronę zdrowia, rekreację i wypoczynek, rynek pracy, bezpieczeństwo, komunikację, oświatę i kształcenie, sytuację materialną oraz środowisko naturalne. Następnie, uszczegóławiając ogólnie sformułowane obszary problemowe, zestawiono 40 cech, czynników opisujących ich stan. Każdy z tych czynników respondenci oceniali w skali od 0 do 5, gdzie „0” oznaczało brak wpływu na jakość życia, a oceny z przedziału od 1 do 5 odzwierciedlały stopień ich zadowolenia, poczucia satysfakcji (najniższy – 1, najwyższy – 5).

W strukturze ankiety znalazły się także pytania określające podstawowe problemy i perspektywy zmian w zakresie jakości życia. Perspektywy zmian ankietowani oceniali poprzez dokonanie wyboru jednej z możliwych odpowiedzi (poprawi się, nie zmieni się lub pogorszy się), podstawowe problemy zaś negatywnie rzutujące na jakość życia wskazywali w sposób dowolny (pytanie otwarte).

4. Charakterystyka badanej próby

Próbkę statystyczną utworzyło 339 mieszkańców Jeleniej Góry¹, co stanowi 0,4% ogółu ludności tego miasta. Badana zbiorowość została zróżnicowana według płci, rodzaju aktywności społeczno-zawodowej i wykształcenia.

W sondażu uczestniczyło 178 kobiet i 161 mężczyzn, co stanowi odpowiednio 52,5% i 47,5% ogółu osób fizycznych objętych badaniem. Uzyskany rozkład respondentów niemalże w pełni pokrywa się z populacją generalną. Rzeczywista struktura ludności z zastosowaniem **kryterium płci** przedstawia się następująco: kobiety – 51,6%, mężczyźni – 48,4%.

Rys. 1. Próba statystyczna i populacja generalna według płci, rodzaju aktywności społeczno-zawodowej oraz wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Ze względu na **formę aktywności społeczno-zawodowej** najliczniejszą grupę ankietowanych utworzyły osoby pracujące (197 osób; 58,1%), a następnie uczące się (76 osób; 22,4%). Ich sumaryczny odsetek wyniósł 80,5%. Badaną zbiorowość dopełniły osoby będące na emeryturze lub rencie (30), bezrobotne (22) i prowadzące gospodarstwo domowe (14).

Wykształcenie to ostatnie kryterium prowadzące do zróżnicowania badanej zbiorowości. Zdecydowaną większość wśród respondentów stanowiły osoby z wykształceniem średnim (195). Dalej uplasowały się osoby z wykształceniem wyższym (69) i zawodowym (58) oraz podstawowym (17).

¹ Ankiety skierowano do 500 osób. Próba statystyczna określa stopień zainteresowania badaniami, zwrotności ankiet (67,8%).

Przytoczoną charakterystykę badanej zbiorowości należy uzupełnić o próbę oceny jej reprezentatywności. Badania ankietowe uznaje się za reprezentatywne, gdy prawdopodobieństwo znalezienia się każdego podmiotu w próbie jest większe od zera, a próba jest dostatecznie liczna [5, s. 12].

Warto jednak zaznaczyć, iż „pojęcie próby statystycznej dostatecznie licznej jest pojęciem umownym. Często oznacza to próbę o bardzo umiarkowanej liczności” [5, s. 12]. Nasza próba statystyczna zdaje się spełniać ten warunek, gdyż grupuje 0,4% ogółu mieszkańców Jeleniej Góry. Spełniono również drugi warunek reprezentatywności – konieczność losowego doboru badanych jednostek.

5. Jakość życia lokalnej społeczności

Ankietę otwierają pytania diagnozujące odczuwany stopień satysfakcji z **warunków mieszkaniowych**. W sferze oceny znalazły się: powierzchnia lokalu mieszkalnego, stopień wyposażenia mieszkania w urządzenia sanitarne i energetyczne, a także stan techniczny oraz lokalizacja budynku lub mieszkania (tab. 1, część A). Średnia ocen (średnia arytmetyczna z ocen respondentów z przedziału od 1 do 5) wymienionych czynników przyjmuje wartości z przedziału od 3,2 do 4,1, ale więcej jest ocen przeciętnych oscylujących wokół 3,0. Najniższy stopień zadowolenia przynosi lokalizacja budynku (średnia ocen 3,2), gdzie 27,7% respondentów deklaruje niski lub bardzo niski stopień satysfakcji (suma ocen z przedziału od 1 do 2). Podobną sytuację można zaobserwować w odniesieniu do powierzchni lokalu mieszkalnego (średnia ocen 3,3 i 26,3% ocen z przedziału 1-2), a także stanu technicznego budynku/mieszkania (średnia ocen 3,3 i 22,1% ocen z przedziału 1-2). Nie zmienia to jednak faktu, że większość ankietowanych wyraża umiarkowany (3) wysoki (4) lub bardzo wysoki (5) stopień zadowolenia z warunków mieszkaniowych (od 66,7% do 93,2% w ramach wyodrębnionych czynników). Wśród czynników określających te warunki najwyższe noty ma stopień wyposażenia mieszkania w urządzenia sanitarne i energetyczne. W tych przypadkach blisko $\frac{3}{4}$ respondentów określa zaspokojenie swoich potrzeb na poziomie wysokim lub bardzo wysokim.

Ochrona zdrowia to następny obszar objęty badaniem ankietowym. Został on oceniony przez respondentów w pięciu płaszczyznach. W pierwszej kolejności ankietowani wyrażali opinię na temat dostępności do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, a następnie określali indywidualny stopień zadowolenia z wyposażenia placówek służby zdrowia w sprzęt medyczny, kwalifikacji personelu medycznego, a także dostępności do leków (tab. 1, część B). Najwyższą średnią ocen spośród wymienionych czynników notuje dostępność do leków (3,8). Najczęściej oceniano ją w skali od 4 do 5 (70,5% badanych), ale przeważały stanowiska dokumentujące wysoki poziom satysfakcji (44,0% ocen dobrych). Takie odczucia nie towarzyszą pozostałym czynnikom. W ich przypadku oceny z przedziału od 4 do 5 formułuje mniej niż 50% respondentów i trudno nie zauważyć, że najwyższy poziom zadowolenia jest obcy dla ponad 90% badanych.

Obiektywizując ten obraz, warto odnotować umiarkowane spełnienie oczekiwań w zakresie dostępności do podstawowych usług medycznych (średnia ocen 3,3) oraz kwalifikacji personelu medycznego (średnia ocen 3,1). Te czynniki przynoszą umiarkowaną satysfakcję odpowiednio dla 27,1% i 33,9% badanych, a wysoką dla 37,5% i 29,2% ankietowanych. Najgorzej w obszarze służby zdrowia przedstawia się dostępność do specjalistycznych usług medycznych i stopień wyposażenia placówek służby zdrowia w sprzęt medyczny (ponad $\frac{2}{5}$ ocen z przedziału 1-2).

Rekreację i wypoczynek, zgodnie ze strukturą ankiety, oceniono przez pryzmat: dostępności do obiektów rekreacyjnych, zróżnicowania oferty rekreacyjnej, czasu wolnego od pracy oraz standardu obiektów rekreacyjnych (tab. 1, część C). Uzyskany rozkład opinii przyniósł interesujące wnioski. Większość badanej społeczności dysponuje czasem wolnym od pracy, ale jego zasoby są zróżnicowane. Umiarkowaną satysfakcję z tego tytułu deklaruje 95 (28,0%) osób objętych ankietą, a 150 mówi o wysokim (31,%) lub bardzo wysokim (13,3%) stopniu zadowolenia. Gorzej rzecz się przedstawia po stronie możliwości zagospodarowania wolnego czasu. Standard i dostępność do obiektów rekreacyjnych, a także zróżnicowanie oferty w tym zakresie wydaje się rozmiąć z oczekiwaniami ludności. Średnia ocen tych czynników zamyka się w przedziale od 2,4 do 2,6, a więc uogólniając, wyraża niski poziom zaspokojenia potrzeb. Taki pogląd (suma ocen 1-2) formułuje 50,7% respondentów w odniesieniu do zróżnicowania oferty rekreacyjnej, a w przypadku standardu i dostępności do obiektów rekreacyjnych odpowiednio 44,8% i 39,2% ankietowanych. Warto także zauważyć, że sumaryczny odsetek osób zadowolonych (umiarkowana, wysoka i bardzo wysoka satysfakcja) nie przekracza tu 50%, z wyjątkiem dostępności do obiektów rekreacyjnych (52,8%).

Praca jest jednym z najważniejszych obszarów aktywności człowieka. Można ją postrzegać jako źródło satysfakcji, samorealizacji, ale również i utrzymania. Jej wysoka korelacja z jakością życia wydaje się być niepodważalna. Tymczasem od 9,4% do 13,3% ankietowanych uznaje czynniki opisujące rynek pracy (oferty pracy i ich zróżnicowanie, perspektywy rozwoju zawodowego, możliwość przekwalifikowania i zmiany zawodu, warunki pracy, atrakcyjność wynagrodzeń, poziom satysfakcji z wykonywanej pracy) za neutralne (tab. 1, część D). Pozostali respondenci raczej skłaniają się ku negatywnej ocenie. Żaden z wymienionych czynników nie uzyskał średniej ocen powyżej 3,0. Zatem w uogólnieniu rynek pracy nie daje nawet umiarkowanej satysfakcji. Najniższy stopień zadowolenia przynoszą oferty pracy i ich zróżnicowanie (58,1% ocen z przedziału 1-2). Niewiele lepiej wyglądają perspektywy rozwoju zawodowego i atrakcyjność wynagrodzeń. Tu także wśród respondentów wyrażających swoje opinie dominują oceny negatywne (1-2). Odwrotna sytuacja występuje w przypadku możliwości przekwalifikowania i zmiany zawodu, warunków pracy oraz satysfakcji z wykonywanej pracy, gdzie odsetek zadowolonych (umiarkowanie – 3, wysoko – 4 lub bardzo wysoko – 5), wyłączając osoby neutralizujące te czynniki, dotyczy większości badanej zbiorowości (od 45,7% do 57,0%).

Potrzeby jednostki związane z szeroko pojętym **poczuciem bezpieczeństwa** konstruują kolejny obszar oceny jakości życia. Wśród opiniowanych czynników znalazły się takie, jak: bezpieczeństwo na ulicach miasta, zabezpieczenie społeczne (prawo do zasiłku, renty, emerytury itp.), stabilność zatrudnienia oraz skuteczność działania służb bezpieczeństwa (tab. 1, część E). Uzyskane średnie ocen (od 2,4 do 2,6) można utożsamiać z niepokojem znacznej części respondentów. Trudno jednak nie wskazać na wyraźną biegunowość poglądów. Wyodrębnione czynniki niemalże równoważą opinie pozytywne (oceny z przedziału 3-5 grupują od 44,6 do 52,8% ogółu badanych) i negatywne (od 43,1% do 49,0% respondentów wydaje oceny z przedziału 1-2). Przy czym w strukturze ocen pozytywnych przeważają trójki, określające umiarkowaną satysfakcję (od 24,2% do 36,0% ogółu ocen), w negatywnych zaś dwójki wyrażające niski poziom zadowolenia (21,2% do 31,0% ogółu ocen).

Stan infrastruktury drogowej, funkcjonowanie miejskiej komunikacji zbiorowej, system połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami oraz dostępność do środków komunikacji to czynniki opisujące **stopień zadowolenia z układu komunikacyjnego** Jeleniej Góry (tab. 1, część F). Ich średnia ocen kształtuje się w przedziale od 1,9 do 3,2, ale większość z nich pokrywa potrzeby ponad połowy ankietowanych przynajmniej na umiarkowanym poziomie. Generalizując, $\frac{1}{3}$ respondentów odczuwa umiarkowaną, a od $\frac{1}{5}$ do $\frac{2}{5}$ wysoką lub bardzo wysoką (rzadko – maksymalnie 6,8% ogółu ocen) satysfakcję ze stanu tych czynników. Nie dotyczy to infrastruktury drogowej (średnia ocen 1,9), gdzie 69,6% osób objętych badaniem odczuwa niski lub bardzo niski poziom zadowolenia. W ich grupie wyraźnie przeważają najniższe z możliwych ocen (154 jedynki z 236 ocen negatywnych).

Subiektywne odczucia respondentów w zakresie jeleniogórskiego **systemu oświaty i kształcenia** sondowały pytania o kwalifikacje kadry dydaktycznej, wyposażenie szkół w pomoce naukowe, ofertę edukacyjną (możliwość kształcenia w wybranych kierunkach) oraz stan obiektów edukacyjnych (tab. 1, część G). Uzyskane średnie ocen w ramach wyodrębnionych czynników oscylują wokół 3,0, odzwierciedlając umiarkowaną satysfakcję. Ponadto liczba niezadowolonych (niski lub bardzo niski poziom zadowolenia – oceny 1-2) nie przewyższyła ani razu $\frac{1}{3}$ ogółu badanych. Nie oznacza to jednak, że obraz szkolnictwa jest zgodny z oczekiwaniami ankietowanej społeczności. Lukę między stanem faktycznym a pożądanym ukazuje niewielki udział ocen bardzo dobrych (od 2,4% do 5,6% zależnie od rozpatrywanego czynnika), a także dominacja ocen umiarkowanych (ok. $\frac{1}{3}$ w ramach rozpatrywanych czynników).

Ocena jakości życia bez diagnozy **sytuacji materialnej** byłaby pozbawiona atrybutu kompleksowości. Dlatego w ankiecie zapytano o: poziom dochodów własnych, dostępność do artykułów podstawowego oraz trwałego użytku, stopień wykorzystania urządzeń technicznych w życiu codziennym, stan posiadania, a także możliwość tworzenia oszczędności (tab. 1, część H). Wyodrębnione czynniki łączą

się ze zróżnicowanym poziomem satysfakcji respondentów. Najniższy stopień zadowolenia wywołuje możliwość generowania oszczędności (średnia arytmetyczna – 2,2), gdzie 58,4% ankietowanych wystawia oceny z przedziału od 1 do 2, a ponad $\frac{1}{3}$ z nich zakreśla 1. Ograniczone możliwości generowania oszczędności można wiązać z nie najwyższą oceną dochodów własnych. W tym przypadku średnia arytmetyczna (2,9) odpowiada niemalże umiarkowanej satysfakcji, ale 26,8% badanych mówi o niskim, a dalsze 13,9% o bardzo niskim spełnieniu swoich oczekiwań. O wiele korzystniej są postrzegane pozostałe czynniki składające się na sytuację materialną. Ich oceny to głównie czwórki (od 37,5% do 49,0%), które po powiększeniu o piątki dają większość respondentów (od 50,4% do 65,5%). Tak pozytywny obraz dopełniają wystawione trójki, skupiające od 19,8% do 27,7% ankietowanych.

Listę obszarów – wyznaczników jakości życia, kończy **środowisko naturalne**, badane w układzie dwóch czynników (tab. 1, część I). Uzyskany rozkład ocen, podobnie jak i ich średnie (2,8), są do siebie podobne. Uogólniając, $\frac{2}{3}$ respondentów zajmuje stanowisko zgodne z poczuciem umiarkowanej, wysokiej lub bardzo wysokiej satysfakcji (oceny 3-5) ze stanu i ochrony środowiska naturalnego. Najczęściej jednak deklarują przeciętny, umiarkowany poziom zadowolenia (od 37,2 do 41,9%).

Tabela 1. Czynniki jakości życia w ocenie respondentów

	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
	A. Warunki mieszkaniowe												
Powierzchnia lokalu mieszkalnego	3	0,9	33	9,7	56	16,5	88	26	81	23,9	78	23	3,3
Wyposażenie w urządzenia sanitarne	2	0,6	7	2,1	18	5,3	71	20,9	128	37,8	113	33,3	4
Wyposażenie w urzą- dzenia energetyczne	3	0,9	8	2,4	12	3,5	70	20,6	102	30,1	144	42,5	4,1
Stan techniczny budynku/mieszkania	4	1,2	29	8,6	46	13,6	111	32,7	110	32,4	39	11,5	3,3
Lokalizacja budynku/mieszkania	19	5,6	40	11,8	54	15,9	80	23,6	85	25,1	61	18	3,2
	B. Ochrona zdrowia												
Dostępność do podstawowych usług medycznych	11	3,2	32	9,4	41	12,1	92	27,1	127	37,5	36	10,6	3,3
Dostępność do specjalistycznych usług medycznych	13	3,8	73	21,5	74	21,8	87	25,7	80	23,6	12	3,5	2,6
Wyposażenie służby zdrowia w sprzęt me- dyczny	17	5	51	15	89	26,3	119	35,1	56	16,5	7	2,1	2,6

	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Kwalifikacje personelu medycznego	23	6,8	31	9,1	48	14,2	115	33,9	99	29,2	23	6,8	3,1
Dostępność do leków	5	1,5	20	5,9	25	7,4	50	14,7	149	44	90	26,5	3,8
C. Rekreacja i wypoczynek													
Dostępność do obiektów rekreacyjnych	27	8	67	19,8	66	19,5	123	36,3	35	10,3	21	6,2	2,6
Oferta rekreacyjna	27	8	71	20,9	101	29,8	92	27,1	38	11,2	10	2,9	2,4
Czas wolny od pracy	8	2,4	25	7,4	61	18	95	28	105	31	45	13,3	3,3
Standard obiektów rekreacyjnych	52	15	70	20,6	82	24,2	98	28,9	32	9,4	5	1,5	2,4
D. Rynek pracy													
Zróżnicowanie ofert pracy	32	9,4	111	32,7	86	25,4	61	18	39	11,5	10	2,9	2,2
Perspektywy rozwoju zawodowego	34	10	82	24,2	85	25,1	84	24,8	46	13,6	8	2,4	2,4
Możliwość zmiany zawodu	40	12	57	16,8	87	25,7	117	34,5	33	9,7	5	1,5	2,5
Warunki pracy	32	9,4	45	13,3	79	23,3	103	30,4	57	16,8	23	6,8	2,8
Atrakcyjność wynagrodzeń	36	11	63	18,6	92	27,1	71	20,9	44	13	33	9,7	2,6
Satysfakcja z wykonywanej pracy	45	13	34	10	67	19,8	104	30,7	73	21,5	16	4,7	2,9
E. Bezpieczeństwo													
Bezpieczeństwo na ulicach miasta	8	2,4	64	18,9	88	26	122	36	43	12,7	14	4,1	2,6
Zabezpieczenie społeczne	25	7,4	58	17,1	105	31	82	24,2	57	16,8	12	3,5	2,6
Stabilność zatrudnienia	30	8,8	74	21,8	72	21,2	96	28,3	45	13,3	22	6,5	2,6
Skuteczność działania służb bezpieczeństwa	19	5,6	72	21,2	94	27,7	110	32,4	32	9,4	12	3,5	2,4
F. Komunikacja													
Stan infrastruktury drogowej	20	5,9	154	45,4	82	24,2	57	16,8	18	5,3	8	2,4	1,9
Miejska komunikacja zbiorowa	12	3,5	22	6,5	85	25,1	126	37,2	83	24,5	11	3,2	2,9
Połączenia komunikacyjne z innymi miastami	24	7,1	52	15,3	72	21,2	117	34,5	53	15,6	21	6,2	2,7
Dostępność do środków komunikacji	11	3,2	24	7,1	59	17,4	105	31	117	34,5	23	6,8	3,2
G. Oświata i kształcenie													
Kwalifikacje kadry dydaktycznej	29	8,6	23	6,8	49	14,5	103	30,4	125	36,9	10	2,9	3,2
Wypożyczenie szkół w pomoce naukowe	33	9,7	21	6,2	85	25,1	104	30,7	85	25,1	11	3,2	2,9

	Ocena												Średnia ocen
	0		1		2		3		4		5		
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%	
Oferta edukacyjna	28	8,3	24	7,1	63	18,6	118	34,8	87	25,7	19	5,6	3
Stan obiektów edukacyjnych	28	8,3	29	8,6	76	22,4	116	34,2	82	24,2	8	2,4	2,9
H. Sytuacja materialna													
Poziom dochodów własnych	11	3,2	47	13,9	91	26,8	74	21,8	83	24,5	33	9,7	2,9
Dostępność do artykułów podstawowego użytku	0	0	15	4,4	35	10,3	67	19,8	139	41	83	24,5	3,7
Dostępność do dóbr trwałego użytku	2	0,6	16	4,7	45	13,3	84	24,8	155	45,7	37	10,9	3,5
Wykorzystanie urządzeń technicznych	0	0	4	1,2	20	5,9	94	27,7	166	49	55	16,2	3,7
Stan posiadania	20	5,9	37	10,9	33	9,7	78	23	127	37,5	44	13	3,3
Możliwość tworzenia oszczędności	25	7,4	122	36	76	22,4	71	20,9	33	9,7	12	3,5	2,2
I. Środowisko naturalne													
Stan środowiska naturalnego	6	1,8	38	11,2	82	24,2	126	37,2	71	20,9	16	4,7	2,8
Ochrona środowiska	12	3,5	46	13,6	64	18,9	142	41,9	55	16,2	20	5,9	2,8

Legenda: L – liczba wskazań, % – wskaźnik struktury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

6. Podstawowe problemy i perspektywy zmian w zakresie jakości życia

Ankiętę zamykają pytania odnoszące się do podstawowych problemów i perspektyw zmian w zakresie jakości życia. Jak już wspomniano, respondenci określali perspektywiczną jakość życia przez dokonanie wyboru jednej z alternatywnych odpowiedzi: poprawi się, nie zmieni się lub pogorszy się w ciągu najbliższych 5 lat. Najczęściej przewidywali utrzymanie się stanu istniejącego. Pogląd ten podzieliło 49,9% badanych. Z większym optymizmem postrzega przyszłość $\frac{1}{3}$ ankietowanych, sądząc, że jakość życia poprawi się. W badanej grupie nie zabrakło również pesymistów. Zdaniem 61 osób (18,0%) stan dzisiejszy ulegnie pogorszeniu.

Ostatnia część ankiety została ukierunkowana na identyfikację podstawowych problemów negatywnie rzutujących na jakość życia mieszkańców Jeleniej Góry. Każdy z respondentów mógł wskazać na trzy dowolnie wybrane problemy. Najistotniejsze z nich, zważywszy na liczbę wskazań, to: bezrobocie, zły stan infrastruktury drogowej, zanieczyszczenie i brak ochrony środowiska, niski poziom wynagrodzeń (płac), brak mieszkań i ich zły stan techniczny, niewystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i kulturalnych, nieudolność służby zdrowia.

7. Podsumowanie

Podsumowując wyniki przeprowadzonych badań, warto skupić się na czynnikach postrzeganych jako źródło niskiej lub wysokiej satysfakcji społecznej, a więc tych, których stan znacznie odbiega od oczekiwań lokalnej społeczności lub niemalże pokrywa się z nimi. Ich identyfikacja powinna opierać się na jasno określonych kryteriach. Dlatego w niniejszym opracowaniu przyjęto (umownie), że czynnikami zgodnymi lub nieznacznie odbiegającymi od oczekiwań lokalnej społeczności są te, które mają średnią ocen respondentów nie niższą niż 3,5 oraz grupują ponad 60% ankietowanych w przedziale ocen od 4 do 5.

Tabela 2. Warunki życia lokalnej społeczności – atuty i słabości

Atuty	Słabości
• stopień wyposażenia mieszkania w urządzenia sanitarne i energetyczne, • dostępność do leków, • dostępność do artykułów podstawowego użytku, • stopień wykorzystania urządzeń technicznych w życiu codziennym	• oferty pracy i ich zróżnicowanie, • stan infrastruktury drogowej, • możliwość tworzenia oszczędności

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Za czynniki wyraźnie odbiegające od potrzeb lokalnej społeczności uznano te spośród nich, które odznaczają się średnią ocen respondentów równą lub niższą niż 2,2 oraz skupiają większość respondentów (ponad 50%).

Zestawione kryteria wydają się odślaniać atuty i słabości w zakresie warunków życia lokalnej społeczności (tab. 2).

Literatura

- [1] Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl.
- [2] Borys T., *Ocena i analiza jakości życia*, AE, Wrocław 2004.
- [3] Bury P., Markowski T., Reguński J., *Podstawy ekonomiki miasta*, Wydawnictwo Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości, Łódź 1993.
- [4] *Metody oceny rozwoju regionalnego*, red. D. Strahl, AE, Wrocław 2006.
- [5] Ostasiewicz S., Rusnak Z., Siedlecka U., *Statystyka. Elementy teorii i zadania*, AE, Wrocław 2001.

THE QUALITY OF LIFE OF INHABITANTS OF JELENIA GÓRA – RESULTS OF SURVEY RESEARCH

Summary

This paper is survey report and it has been written within the Project conducted by Pro Futuro, the Student Scientific Group of Economy and Public Administration. The survey was aimed at identification and assessment of the basic factors defining the quality of life of inhabitants of Jelenia Gora. The survey structure included questions concerning residential conditions, public health, recreation and refreshment, labour market, safety, transport, education, financial situation, natural environment, as well as problems and prospects for change affecting the quality of life.

KVALITA ŽIVOTA JELENIOGORSKÉ SPOLEČNOSTI – VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Anotace

Tento příspěvek je zprávou z uskutečněného dotazníkového šetření a byl zpracován v rámci působnosti Studentského vědeckého kroužku Vefejného hospodářství a správy „Pro futuro”. Zásadním cílem šetření byla identifikace a hodnocení základních faktorů stanovujících kvalitu života obyvatel Jelení Góry. Ve struktuře dotazníku se nacházely otázky týkající se podmínek bydlení, ochrany zdraví, rekreace a volnočasových aktivit, trhu práce, bezpečnosti, dopravy, osvěty a vzdělávání, materiální situace, životního prostředí, problémů a perspektiv změn v oblasti kvality života.

LEBENSQUALITÄT DER GESELLSCHAFT IN JELENIA GÓRA – ERGEBNISSE DER UMFRAGENSTUDIE

Zusammenfassung

Das vorbereitete Referat ist ein Bericht der geführten Umfragestudie und er wurde bearbeitet im Rahmen der Arbeiten des wissenschaftlichen Studentenzirkels für Wirtschaft und Öffentliche Administration „Pro futuro”. Wichtigstes Ziel dieser Umfrage war die Identifikation und Bewertung der grundlegenden Faktoren, die die Lebensqualität der Einwohner von Jelenia Góra bestimmen. In der Struktur dieser Umfrage befinden sich Fragen über Wohnverhältnisse, Gesundheitsschutz, Rekreation und Erholung, Arbeitsmark, Sicherheit, Kommunikation, Schulung und Ausbildung, die materielle Lage, die Umwelt sowie über Probleme und Änderungsperspektiven im Bereich der Lebensqualität.